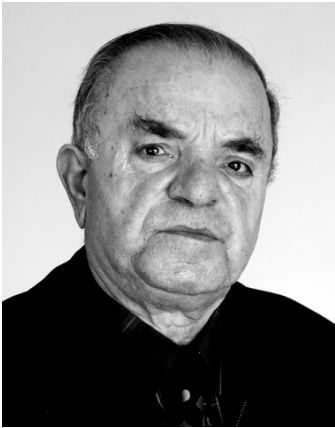

ԳԱՌՆԻԿ ՇԱԽԿՅԱՆ

82 տարեկան հասակում իր մահկանացուն կնքեց ճարտարապետության դոկտոր-պրոֆեսոր, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ, Հայկական հանրագիտարանի ավագ գիտական խմբագիր, ճարտարապետաշինարարական համալսարանի վաստակաշատ դասախոս Գառնիկ Մմբատի Շախկյանը:

Գ. Շախկյանը հայ մտավորականի տիպիկ ներկայացուցիչ էր, հմուտ մանկավարժ, ճարտարապետության պատմության մերօրյա լավագույն մասնագետներից: Նա իր աշխատասիրությամբ, բազմազբաղ առօրյայով, մարդկանց օգտակար լինելու պատրաստակամությամբ բացառիկ անձնավորություն էր:

1961-ին գերազանցությամբ ավարտել է ԵրՊԻ-ն, ապա ասպիրանտուրան, վերապատրաստման կուրսեր է անցել Մոսկվայի ճարտարապետության ինստիտուտում (1987), ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտում (1992):

Աշխատանքային գործունեությունն սկսել է պրակտիկ ճարտարապետությամբ. 1961–67-ին եղել է Ալավերդի քաղաքի գլխավոր ճարտարապետ, 1967–78-ին՝ Հայկոմուննախագծի գլխավոր մասնագետ, 1978-ից ցայսօր՝ ճարտարապետության և շինարարության ազգային համալսարանի դասախոս՝ ճարտարապետության տեսության, ճարտարապետական ժառանգության վերականգնման և հուշարձանների վերականգնման ամբիոնի պրոֆեսոր:

Գ. Շախկյանը նախագծել է «Գրողների ստեղծագործական տունը» Ծաղկաձորում, հյուրանոցներ՝ Ալավերդի, Մարտունի քաղաքներում, Ալավերդու քաղաքապետարանի շենքը, մանկական ճամբար՝ Ծաղկաձորում, մատուռ՝ Նեղոց գյուղում, հուշակառույցներ՝ Ալավերդի քաղաքում, Շնող, Լճկաձոր գյուղերում, բնակելի տներ, կոմունալ օբյեկտներ՝ Հայաստանի տարբեր շրջաններում:

Գ. Շախկյանը 250-ից ավելի գիտական հոդվածների հեղինակ է, լույս է ընծայել 15 գիրք: Նրա ուսումնասիրությունների ընդգրկումը շատ լայն է. դրանք արդի և միջնադարյան ճարտարապետության՝ մինչ օրս չուսումնասիրված կամ սակավ ուսումնասիրված հարցեր են:

Լոռու ճարտարապետական դպրոցի փաստական նյութի ուսումնասիրությամբ անվանի գիտնականը շրջանառության մեջ է դրել Վրաստանի տարածքում գտնվող ճարտարապետական այնպիսի զլուխգործոցներ՝ Ախքյորփի, Բրդաձոր, Խորակերտ, Խոժոռնի և այլ վայրերում, որոնց պատկանելիության խնդիրը դեռևս վիճարկվում է:

Հակառակ մեզանում տարածված այն կարծիքի, թե VIII–IX դարերում, արաբական դաժան ճնշման պայմաններում, Հայաստանում քարք քարի վրա չի դրվել, այսինքն՝ դադարել են շինարարությունն ու եկեղեցաշինությունն ընդհանրապես, Շախկյանը պարզել է, որ կան այդ ժամանակներում կառուցված մի շարք եկեղեցիներ, ինչպես, օրինակ, Արամուսի եկեղեցին. փաստ, որ վկայում է Հայաստանում շինարվեստի շարունակական զարգացման մասին: Հակառակ դեպքում անհասկանալի կլինեք դրան հաջորդած ժամանակաշրջանում եկեղեցաշինության և շինարվեստի աննախադեպ վերելքը:

Գ. Շախկյանը ճարտարապետության պատմության ոլորտում ուսումնասիրությունների, ժամանակակից ճարտարապետության հարցերում արժեքավոր հրապարակումների համար արժանացել է ՀՀ ԳԱԱ «Թորոս Թորամանյան» մրցանակին:

Նա քաղաքացիական ակտիվ խառնվածքի տեր մտավորական էր. նրան հետաքրքրում էին ժամանակակից քաղաքաշինության խնդիրները, հատկապես՝ մայրաքաղաք Երևանի կառուցապատման և զարգացման հարցերը:

Գ. Շախկյանի ուշադրության կենտրոնում էին նաև բնապահպանության, հատկապես՝ Ալավերդու, Շամլուղի, Թեղուտի և այլ հուշարձանների պահպանության խնդիրները, համոզված էր, որ զբոսաշրջային նպատակներով Լոռու ճարտարապետական հուշարձանների խելամիտ օգտագործումը կարող է հսկայական եկամուտ բերել տարածաշրջանին:

Իր բուն ճարտարապետական հետաքրքրություններից բացի՝ Գ. Շախկյանը եռանդ չխնայեց իր մեծ հայրենակցի՝ Հովհաննես Թումանյանի տոհմի ու ընտանիքի, բնաշխարհի հետ կապված առանձին հարցերի ուսումնասիրության գործում և շատ օգտակար բացահայտումներ արեց: Հրատարակել է «Հովհաննես Թումանյան: Հայրենագիտական համանվագներ» (2005), «Թումանյանի ընտանեկան աշխարհը» (2011), «Թումանյանական աշխարհ. մշակութային գիտարանը» (2016), «Ժպտադեմ, գվարձախոս ու զարմանահրաշ մեր Թումանյանը» (2016) երկերը: Նա նաև «Հովհաննես Թումանյան» գրական հանրագիտարանի նախաձեռնողներից ու ակտիվ աշխատակիցներից էր, հեղինակ՝ «Պատկերազարդ կենսագրական» (2004), «Կայծոռ-Շնող» (2005) հանրագիտական բնույթի հայրենագիտարանների, «Ոգի, գույն, կերպար» (2009) շատ ուշագրավ գրքի և բազմաթիվ այլ աշխատությունների:

Թումանյանագիտության բնագավառում ունեցած ակնառու հաջողությունների համար 2017-ին արժանացել է ՀԳՄ «Հովհաննես Թումանյան» մրցանակի:

Շախկյանն իր հայրենի Շնողի արժանավոր զավակներից էր, գյուղի պատվավոր քաղաքացի: Նա առավելագույնն է արել գյուղի կրթամշակութային զարգացման համար:

Հիշատակն արդարոց օրհնությամբ եղիցի:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱՅՎԱԶՅԱՆ